

İZMİR'İN TEMSİLİNDE FOTOĞRAF

PHOTOGRAPHY IN THE REPRESENTATION OF IZMIR

Sadık TUMAY

Gönderim Tarihi: 06.12.2022

Kabul Tarihi: 13.12.2022

Öz Abstract

Bu araştırmanın bağlamı, fotoğrafik temsil kavramı etrafında oluşmuştur. Araştırma materyali olarak "İzmir'in Dünü Bugünü" fotoğraf sergisi incelenmiştir. Sergi, Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından İzmir'in kurtuluşunun 100.yılı anısına gerçekleştirilmiştir. Projenin planlanması sürecinde, karşılaştırması yapılacak 19. Yüzyıl İzmir fotoğrafları araştırılmıştır. Dönemin İzmir'ini anlatan çok sayıda fotoğrafik kayıt bulunduğu görülmüştür. Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü'nün, 1997 yılında yayınlamış olduğu 19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları kitabı üzerinden çalışmaya karar verilmiştir. Araştırmanın arka planı, kitabın içindeki fotoğraf ve kartpostallardır. Sinoptik bakış ve düşünüş yöntemiyle, İzmir yorumlanmıştır. Bugünün İzmir'inin fotoğrafları çekilirken, mümkün olduğunca fotoğrafı çekilen mekanların dününe ait fotoğrafik teknik performans gösterilmeye çalışılmıştır. Fotoğrafların sunumu ayrı bir tasarım olarak düşünülmüş, temsil açısından estetik sanatsal yeni bir öneri olarak sergilenmiştir. Yanı sıra sergi, farklı disiplinlerin yararlanacağı verilerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu projenin eksik kalan kısmı akademik metin üretimi olarak görülmüş, bu çalışmayla tamamlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: İzmir Fotoğrafları, Sinoptik Bakış, Önce Sonra, Tasarım, Temsil.

The context of this research was formed around the concept of photographic representation. As research material, the photography exhibition "İzmir's Past and Present" was examined. The exhibition was held by Dokuz Eylul University in memory of the 100th anniversary of the liberation of Izmir. 19th century Izmir photographs to be compared were researched during the planning process of the project. It has been seen that there are many photographic records describing the Izmir of the period. It was decided to work on the 19th Century Izmir Photographs book published by the Mediterranean Civilizations Research Institute in 1997. The background of the research is the photographs and postcards in the book. Izmir has been interpreted with the synoptic view and thinking method. While photographing today's Izmir, the photographic technical performance of the past of the places photographed was tried to show as much as possible. The presentation of the photographs was considered as a separate design and presented as a new aesthetic artistic proposal in terms of representation. In addition, the exhibition provided the emergence of data that different disciplines will benefit from. The missing part of this project was seen as the production of academic texts and was completed with this study.

Keywords: Izmir Photos, Synoptic View, Before After, Design, Representation

- **Alıntılama:** Tumay, S. (2022). İzmir'in Temsilinde Fotoğraf. Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi, 3(5), 187-202.
- **Sorumlu Yazar:** Doç. Dr. Sadık Tumay, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fotoğraf Bölümü, İzmir, Türkiye. sadik.tumay@deu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6162-375X.

Giriş

Fotoğrafın manüplatif özelliklerine rağmen, kaybolan zamanın izlerini bu ifade aracının üstünden okumak, nesnellikle kurduğu doğrudan güçlü ilişki açısından geçmişte olduğu gibi bugünde son derece ayrıcalıklı olmasını sağlamaktadır. Yaşamı sürekli gözlemleyici niteliğiyle fotoğraf belge ve bellek gereksinimine cevap vermektedir. Düşüncenin tarihsel dönüşümünün izleri sürülürken fotoğraflar bu nedenle başvurulması kaçınılmaz kayıtlardır. Mekanlar üzerine gerçekleşen fotoğrafik gözlemler ise sadece geçmişe yönelik bir hikayeleştirme olarak kalmayıp, aynı zamanda şimdi ve gelecekle ilgili analitik düşüncenin verilerini içinde barındırdığı düşünülmelidir. 1865'te, Haussmann bu yaklaşımın örneğini Paris'te uyguladı. Şehrin dönüşümünü kaydeden öncesi ve sonrası fotoğraflarını çekmek için fotoğrafçı Charles Marville'i görevlendirdi (Frizot, 1998, s.199).

Araştırmada, öncelikle fotoğraf ve temsil ilişkisi üzerinde durulmuştur. Bu ilişkinin bağlamı İzmir olarak seçilmiştir. Materyaller değerlendirilirken İzmir manzara fotoğraflarının kavramı tartıma açısından nicelik ve nitelik bakımından güçlü veriler sağlayabileceği görülmüştür. Fotoğraf, temsil özelliği çok güçlü olan bir ifade aracıdır. "İzmir'in Dünü Bugünü" fotoğraf projesi, İzmir'in temsiline ait öncesi ve sonrasıyla pek çok bileşene sahiptir. Bu sergi ekibi içinde yer alan biri olarak, serginin tasarımının kurgusu fotoğraf ve temsil ilişkisini estetize etmeye yönelik olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Uygulama projesinin bilimsel anlamda pek çok çıktısı görüldüğünden, fotoğraf ve temsil ilişkisinin metinleştirilmesini gerektirmiştir. Dolayısıyla anlatım dilinde zaman zaman serginin içinden biri olarak, bazen de sergiyi analiz eden biri konumunda bulunulmuştur.

İzmir'e geçmişin perspektifinden bakarken, mekânın nesnel dönüşümüyle ilgili fotoğraflar aracılığıyla soruların sorulması olanaklı hale gelmiştir. *Mekân*, aynı mekân olmakla beraber, temsilin değişkenliğindeki farklılaşmalar, duyumsama biçimlerinde ki derinliğe ve yaratıcılığa etkileri olmuştur. Bu projede, aynı zamanda fotoğrafların diyalektiği ile bir temsil biçimi yaratılmış, estetik üzerinden gerçekliğin sonraki aşamasının hatırlanması, hayal edilmesi ve düşünülmesi hedeflenmiştir. Çünkü panorama devam edecektir. Bachelard'ın dediği gibi *Mekânın Poetikası'nın* gereği budur.

İzmir'in bugününe referans teşkil eden, dünün fotoğrafik izleri sürülmüştür. İzmir ölçeğinde konunun kümülatif olarak fotoğrafik kayıtlarına ulaşılmıştır, erişilemeyen çokça kayıt olduğuda ifade edilmelidir. Bununla beraber, İzmir'e ilişkin 19.yüzyılın sonları itibarıyla fotoğrafik literatür incelendiğinde, "19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları" fotoğraf kitabından yola çıkarak karşılaştırmalı bir analizin bütünselliğinin yakalanabileceği görülmüştür. Araştırma bu kitaba bağlı kalınarak geliştirilmiştir. Kitabın yönlendirmesi çerçevesinde, fotoğraflarla kent bir kez daha keşfedilmiştir. Araştırma' da "19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları" kitabının içinden özellikle şehir manzaraları seçilerek karşılaştırma temelli bir kurgu üzerinde durulmuştur. Yaklaşık aynı çerçevelerle, yüzyıldan fazla bir süreçte, aynı mekanlarda başka bir hikâyenin yakalandığı fotoğraflar çekilmiştir. Kitapta yer alan fotoğrafçıların farklılıkları değerlendirilerek, İzmir'in Dünü Bugünü fotoğraf projesi de 9 farklı fotoğrafçı tarafından icra edilmiştir. İzmir'in öncesinin fotoğrafların da ki çeşitlilik, sonrasında da göz ardı edilmemiştir.

Süreçte dünün, bugününün fotoğraflarının bir bakışta algılanmasının, tasarımsal boyutunun yaratıcı bir sunumda olması analitik estetik adına planlı biri girişimdir. Bir fotoğraftan ötesinin gösterilmeye çalışılması ontolojik düşüncenin karşılığı açısından zenginleştirici ve çerçevenin sınırlarını geliştirici nitelikte olacağı ön görülmüştür. Görselliğin düşünce biçimleri üzerinde ne kadar önemli olduğu, fotoğraf gibi görsel iletişim araçlarının yaygınlık kazanması sonucunda, bulunan zamanın belirleyici iletişim eğilimlerinden biri olmasını ortaya çıkarmıştır. Fotoğraf bu eğilimin popüler medyalarındandır. Dolayısıyla, bu projede popüler bir eğilim akademik ve sanatsal uygulama performansı ile buluşturulmuştur. İzmir bağlamında kültürel tarih üzerine düşünülmüş, fotoğraflarla anakronik bir metinsellik yaratılmıştır. Yüz yıldan fazla sürecin metinselliğinin temsili ansallaştırılmıştır. Zamanda kaybolan mekanlar üzerine keşifler yapılırken farklı bakışlar geliştirilmiştir.

Yöntem

“İzmir’in Temsilinde Fotoğraf” sinoptik felsefe ve bakış açısı doğrultusunda bir yöntem kurgusunda araştırılmıştır. Böylesi genel bir bakışı analiz edebilmek için İzmir’in farklı dönemlerinde çekilmiş ve bir araya getirilmiş fotoğraflarının karşılaştırılması sonucunda, fotoğrafik temsil üzerine veriler elde edilmiştir. Bu anlamda İzmir’in fotoğrafik temsilindeki ilk örnekler hareket noktası olarak değerlendirilmiştir. İncelenen pek çok fotoğraf ve yayın sonucunda, Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü’nün 1997 yılında yayınlamış olduğu 19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları kitabı üzerinden çalışılmıştır. İzmir’in temsilinin öncesini biçimlendiren bu kitaptan hareketle gerçekleştirilen, “İzmir’in Dünü Bugünü” fotoğraf sergisi dolayısıyla fotoğrafik temsilin bugününün fotoğrafik sonuçları karşılaştırılmıştır. Fotoğraflar üzerinden genel görüş; düşünce, teknik, tasarım, estetik boyutlarında olması yönünde incelemeler yapılmıştır.

19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları ve Temsil

Fotoğrafın, 19. yüzyıl buluşu olduğunu düşündüğümüzde, bu dönme ait İzmir’in fotoğraflarının arşivlerde ve koleksiyonlarda azımsanmayacak sayıda bulunmasının kenti okuma açısından ayrıcalıkları olmuştur. Fotoğrafik niceliksel bu değer oluşmasında, İzmir’in dinamik yapısı ve Rougon’un tespitleriyle Smyrna’nın, küçük Asya’nın en önemli yeri olduğu göz ardı edilmemelidir (Rougon, 1892). Rougon’un *Smyrna (1892)* kitabı bu dönemle ilgili pek çok açıdan okumaya elverişli, detaylı istatistikî bilgilerle zenginleştirilmiş bir kaynaktır. Bu kaynakları tabii ki çoğaltmak mümkündür, bununla birlikte İzmir’in temsiline fotoğrafik olarak bakarken, eş zamanlılık bağlamında aynı dönemde yayınlanmış böyle bir kaynağı incelemek, sosyo kültürel yapının durumunu belirginleştirmiştir. 19. Yüzyıl İzmir fotoğrafları tek başına değerli olmakla birlikte yeterli bir temsil sonucu ortaya çıkarmaz. Fotoğrafik temsille ilgili değerlendirmeleri yaparken, fotoğrafların araştırılması, sınıflandırılması, tanımlanması, yayınlanması, sergilenmesi ve güncellenmesi gibi ihtiyaç duyulan modern bilincin karşılıkları dikkat edilmesi gereken özelliklerdir. “19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları” kitabı ve süreci bu düşünce dünyasının eseri olduğu için örnek teşkil etmiştir. Fotoğraf açısından İzmir’in temsilinin yukarıdaki kriterler çerçevesinde ilk örnekleri araştırıldığında bu kaynağa erişilmiştir.

Yanı sıra, 19. Yüzyıl İzmir Fotoğraflarının bir kısmı batılı gezginlerin, çeşitli amaçlarla İzmir ve çevresine gelmiş kişilerin, fotoğrafçıların çekmiş olduğu fotoğraflar ve 1850 ve sonrası İstanbul'da ve İzmir de de açılmaya başlayan fotoğrafhanelerin günümüze ulaşmış fotoğraflarından oluşmuştur. Aşağıda isimleri yer alan fotoğrafçıların İzmir'e geldikleri bilinmekle beraber, ancak bir kısmının fotoğrafları analiz edilebilmiştir. Engin Özendes'in, "*Osmanlı İmparatorluğu'nda Fotoğrafçılık (1839-1923)*" kitabında yer alan bu fotoğrafçıların şunlardır. Maxime du Camp, Pierre Tremaux, P.L Dermond, Carl Humann, Goupil Fesquet, Gerard de Nerval, J. August Lorent, Francis Frith, Alphonse de Moustier, Francis Bedford (Özendes, 2013). Bunlar dışında anonim fotoğrafik örneklerle de karşılaşmıştır. "*19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları*" albümünde ise yukarıda sınıflandırılmış kaynaklardan gelen fotoğrafların yanı sıra çok sayıda kartpostalda bulunmaktadır. Bu kartpostallar, İzmir'in görsel zenginliğini arttırıcı niteliktedir. İzmir'in dünü bugünü karşılaştırmasında bu kartpostallardan da hareketle bugün fotoğraflanmıştır. Bütün bu kaynaklardan gelen fotoğraflar değerlendirildiğinde, son derece yeni bir buluşun, İzmir bağlamında ticari olduğu kadar, sosyo kültürel bir değer olarak yoğun bir şekilde kullanılmış olması, fotoğrafın batıdaki kullanıma durumuyla paralellikler taşıdığını göstermiştir. Batı'da, 19. yüzyılın ikinci yarısı itibarıyla fotoğrafı kitaplara talebin fazladır. Ayrıca oryantalist etkiler gibi etkenler, İzmir gibi farklı coğrafyaların fotoğraf hikayelerine olan talebi arttıran, fotoğraf üretimini de olumlu yönde etkilediğini düşündürmüştür (Hannavy, 2013).

Serginin ve araştırmanın arka planını Vehbi Koç Vakfı Suna İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü'nün yayınlamış olduğu, "*19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları*" kitabı oluşturmuştur. Ayrıca yukarıdaki saptamayı doğrular fotoğrafların bir arada olmasını sağladığı için çok önemli bir kaynaktır. Kitap 1997 yılında çıkarılmıştır. Suna İnan Kıraç'ın belirttiği üzere bu kitap kentin tarihi açısından kaynak bir eserdir (Abut, 1997). İzmir için olduğu kadar, Türkiye'de fotoğraf, koleksiyonerlik, fotoğraf kitabı, akademi ve konusuyla ilgili farklı araştırmalar için önemli bir çalışmadır. Kitabın içerisinde Alexander Sandor Svoboda, Francis Bedford, Rubellin, Pascal Sebah, Polcarpe Joallier, Felix Bonfils, Adrien Bonfils'in fotoğrafları yer almaktadır. Kitabın yayınıyla birlikte, İzmir'de bir fotoğraf sergisi açılmıştır. İzfaş Sanat Galerisi'nde sergilenmeye başlandı, 19. yüzyılın ikinci yarısına ait 167 benzersiz fotoğraf ve 6 panoramadan oluşan serginin açılışından önce basın toplantısı düzenledi (Ekşi, 1997). Kitabın metinleri Prof.Dr.M. Çınar Atay tarafından düzenlenmiştir. Bu kitabın ortaya çıkmasında ve ayrıca sergi komiseri kimliğiyle, kitabın önsözünde yer alan yazıdan Ahmet Abut'un çok önemli payı olduğunu anlaşılmaktadır. Kitap, 30.4x24.5 ebadında, 232 sayfadır ve 1500 adet basılmıştır. İçinde yer alan fotoğraflar incelendiğinde içeriklerine göre 5 ana bölüm şeklinde sınıflandırılmıştır. Yanı sıra sunuş, fotoğrafların açıklamaları, İzmir'in Kronolojisi, kısa bir fotoğraf tarihi, biyografiler ve kaynakçadan oluşturulmuştur.

"*19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları*" kitabında yer alan fotoğraf ve kartpostallar, ait olduğu dönemin geleneksel fotoğrafik çekim ve baskı teknikleri kullanılarak üretilmişlerdir. Fotoğraf makineleri ve optikleriyle ilgili tahmini birtakım gözlemler bulunmakla birlikte, akademik bilgi bulunmadığından belirtilmemiştir. Baskı teknikleriyle ilgili kitapta görsel altı bilgiler

bulunmaktadır. Fotoğraflar, cam negatiften albümin baskı, kağıt negatiften asitli baskı, cam negatiften arjantik baskı, fototipi baskı, klişe baskı, cam negatiften baskı teknikleriyle ve kartpostallar şeklinde basılmışlardır. Bu dönem gerçekleştirilen baskı tekniklerinin bir başka araştırmanın konusu olacağı önerilmektedir.

Kitabın içinde İzmir kentinin ait olduğu döneminin farklı niteliklerini temsil eden fotoğraflar yer almıştır. Kısaca fotoğraflar sınıflandırıldığında, kent manzaralarının dışında, Yaşam Bölümü içinde sosyal belgesel ağırlıkta fotoğraflar bulunmaktadır. Meslekler kısmında, genel plan belgesel fotoğraflarının yanında grup ve bireysel portre fotoğrafları vardır. Kıyafetler bölümünde yine kadın ve erkek portre fotoğrafları yer almaktadır. İzmir ve yöresi içinde genel plan manzara fotoğrafları bulunmaktadır.

“19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları” kitabında yer alan kartpostalların ise siyah beyaz, sepya ve renklendirilmiş oldukları görülmüştür. Bu kartpostalların niteliği ve sınıflandırılması konusu ayrıca çalışılmalıdır. Kartpostalların, özellikle 19. yüzyılın sonlarına doğru işlevsel bir ifade aracı olduğu görülmektedir. Bu konuda, Çınar Atay’ın İzmir Rıhtımında Ticaret Kordon Boyunda Yaşam 1610-1940 kitabı, tıpkı fotoğraflarda olduğu gibi Rougon’un, İzmir’le ilgili tespitlerini doğrulayıp belgeleyecek kartpostallar bulunmaktadır. Yanı sıra, gravür, fotoğraf, resimlerle de zenginleştirilmiştir. Bu belgeler, kentin o dönem uluslararası temsil ve sunumundaki etkisi ve işlevini de ortaya çıkarmaktadır. “Fotoğraflı kartpostallar, sembolik ve duygusal değerlerinden daha fazlasıyla halk arasında popülerdi. Fotoğraflı kartpostalların gücü, cephelerini süsleyen fotoğrafların yarattığı etkiden geliyordu (Croatt, 2013). İzmir’in temsili ve sunumu ile ilgili kartpostal üzerinden yapılacak araştırmalarda özellikle Uğur Yeğin’in yazarlığında, Evvel Zaman İçinde İzmir kitabı incelenmesi gereken bir başka kaynaktır.

“19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları” kitabında yer alan fotoğrafçılar incelendiğinde, A. S. Svoboda, “1860 yılında İzmir’e yerleşen Svoboda, kentteki ilk fotoğraf stüdyosunu kurar. Aynı zamanda Svoboda bir ressamdır (Sinanlar, 2008). Francis Bedford’un kitapta 1862 yılına ait bir fotoğrafı bulunmaktadır. Galler Prensi’ne (İngiltere’nin gelecekteki kralı) dört aylık bir Yakın Doğu turuna katılmaya davet edilen sekiz kişiden biri olması, fotoğrafçı’nın İngiliz Kraliyet ailesinde güçlü bir pozisyonun olduğu yorumlarını beraberinde getirmiştir (Vintage Photos Johnson, 2012). 19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları kitabının bir başka fotoğrafçısı Rubellin’dir. Kitapta fotoğrafçının farklı türlerde 56 adet fotoğrafı bulunmaktadır. 1860 yılında İzmir’de stüdyosunu kurdu ve işyerinin isminin Photographie Parisienne olduğu anlaşılmaktadır (The Getty Research Institute, 2019). Pascal Sébah, İstanbul’da “1857’de Beyoğlu Postacılar Caddesi’nde “El Chark Societe Photographic” adlı bir stüdyo açan levanten kökenli” (Pera Müzesi, 2012) fotoğrafçıdır. Süreç içinde çeşitli ortaklıklar ile ticari kimliğinde değişiklikler olmuştur. Pascal Sébah ve Polycarpe Joaillier ortaklığının, fotoğrafik kurumsal yapısının Osmanlı Devleti tarafından da ayrıcalıklı olarak değerlendirilmiştir. Polycarpe Joaillier’in Pascal Sébah stüdyosu ile 1885’te yaptığı ortaklık neticesinde, bu tarihten sonra fotoğraf stüdyosu “Sébah & Joaillier” olarak görülmektedir (Pera Müzesi, 2012). “Sultan II. Abdülhamid, 1893 yılında Kongre Kütüphanesi’ne (Amerikan Ulusal Kütüphanesi) önemli bir fotoğraf koleksiyonu bağışlamıştır. 51 albümden oluşan koleksiyonda 1819 adet fotoğraf bulunmaktadır. Koleksiyon 6 fotoğrafçı

ve fotoğraf şirketi tarafından temsil edilmektedir. Bunlardan üçü ticari şirkettir: Abdullah Biraderler (35 albüm 1292 fotoğraf), Phoebus (2 Albüm, 66 fotoğraf), Pascal Sébah ve Joaillier (2 albüm 60 fotoğraf). Bunun dışında 286 fotoğraftan oluşan 9 albümün kimler tarafından hazırlandığı bilinmemektedir (Uyanık, Duranoğlu, 2017). Felix Bonfils'in farklı çok sayıda kurumda fotoğrafları bulunmaktadır (Wikipedia, 2022). Beyrut merkezli stüdyosu bulunmakla beraber 1870-1880 arasında İstanbul'da dahil olmak üzere Mısır, Filistin, Suriye, Türkiye, Yunanistan ve Anadolu'da gezip farklı türlerde fotoğraflar çekmiştir (Photo.com, 2013). Araştırması yapılan kitapta 3 adet fotoğrafı bulunmaktadır. Felix Bonfils'in oğlu olan Adrien Bonfils, babasının açtığı "Maison Bonfils" fotoğraf stüdyosunu, babasının 1885'te ölümünün ardından on yıl daha çalıştırmıştır (Abut, 1997). 19.yüzyıldan başlayarak Osmanlı ve Türkiye'de fotoğraf üzerine değerlendirmelerde bulunurken, Engin Özendes'in, Türkiye'de Fotoğraf ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Fotoğrafçılık isimli kitapları değerlendirilmesi gereken kaynaklar içinde yer almaktadır.

Bugünden düne bakıldığında, "19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları" kitabı aracılığıyla, 19. yüzyıl İzmir'ine ilişkin bir görme ve düşünme biçimi geliştirilmiştir, keşfe sürekli açıktır. Kitabın 1997 yılında yayınlandığı düşünüldüğünde, bu tarihten sonra İzmir'le ilgili farklı fotoğraflarında çeşitli medyalarda yayınlandığı görülmüştür. Örneğin en yakın tarihli, 2019 yılında Getty Research Institute (Getty Araştırma Enstitüsü) Gigord (Pierre de) Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti Fotoğraf Koleksiyonu'nun erişime açmıştır. Getty, Gigord (Pierre de) Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti Fotoğraf Koleksiyonu, 19. yüzyıl İzmir'ine ilişkin görsel zenginliği arttırıcı niteliktedir. Bu koleksiyon içinde yoğunluklu İstanbul fotoğraflarının yanında özellikle 7, 12, 28, 31, 100, 102A, 120A, 127, 128, 131 (Getty, 2019). kutularında İzmir'e ait fotoğrafik dokümantasyon ve belgeler bulunmaktadır. Dolayısıyla, gelecekte de yeni keşiflerin yapılmasına olanak sağlayacak İzmir fotoğraflarının ortaya çıkması beklenen bir gelişmedir. "İzmir'in Temsilinde Fotoğraf" makalesi dolayısıyla gerçekleştirilen araştırma, fotoğrafın toplumsal yapı içinde yaygınlaşması sürecinin, Batı'da olduğu gibi Osmanlı'da, çok hızlı bir şekilde gerçekleştiğini göstermektedir. İzmir bu süreçte açılan fotoğraf stüdyoları, çekilen fotoğraflar ve nitelikleri göz önünde bulundurulduğunda modern hayata kuvvetli bir şekilde iştirak ettiğini belgelenmiştir. Vizyon farkının, öncesinde de sonrasında da temsil kavramı için yaratıcı özelliği olduğu görülmüştür.

İzmir'in Dünü Bugünü

İzmir'in dünü bugününe ait fotoğraflar, kentin temsilinin belgeleridir aynı zamanda belleğini oluşturmuştur. Fotoğraf doğası gereği bir temsildir. İzmir'in Dünü Bugünü fotoğraf sergisi, Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından, İzmir'in Kuruluşununun 100. Yılı Etkinlikleri kapsamında planlanmıştır. Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü'yle, 19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları kitabı içinden seçilen fotoğraflarla ilgili telif prosedürü tamamlanarak proje gerçekleştirilmiştir. Proje, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü öğretim elemanları tarafından uygulanmıştır. Projenin uygulanması üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşama, fotoğrafların çekimi, ikinci aşama tasarımı ve üçüncü aşama sergilemedir. Fotoğraf Sergisinin planlamasında, aynı çerçevede eski İzmir fotoğrafı ve

o fotoğrafın günümüz görünümü yan yana getirilerek bir tasarım konsepti geliştirilmiştir. Projenin fotoğraf çekim aşamasında, Prof. Dr. Simber Rana Atay, Doç. Dr. Sadık Tumay, Doç. Dr. Işık Sezer, Doç. Dr. Beyhan Özdemir, Doç. Dr. Gökhan Birinci, Doç. Dr. Nezaket Tekin, Arş. Gör. Gözde Yenipazarlı, Arş. Gör. Pınar Boztepe Mutlu, Öğr. Gör. Seyhan Sayar yer almıştır. İzmir'in farklı mekanlarında çekilen fotoğrafların tasarlanması neticesinde, 15 Mart 2022 tarihinde Dokuz Eylül Üniversitesi Sabancı Kültür Merkezinde sergi açılmıştır.

Görsel 1. Nurgül Geçin, 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi Afışı.

"İzmir'in Dünü Bugünü sergisinin" fotoğraf çekim, tasarım, sunum aşamalarının temsil kavramı çerçevesinde irdelenmesi gereken nitelikleri bulunmaktadır. Temsil genel ve büyük karakteristikleri olan bir kavramdır. Bu nedenle, projede, sinoptik bakış açısının (synoptic view) bir türevi uygulanmıştır. "Sinoptik" kelimesi, "bütünü bir arada görmek" veya "kapsamlı bir görüşe sahip olmak" anlamına gelen Yunanca "sunoprikos" kelimesinden gelir. Kişinin konusuna her şeyi kapsayan bir genel bakış elde etme ve tüm parçalarını birbiriyle ilişkili olarak görme girişimidir. Sinoptik felsefe her şeyi görmek ve bir bütün olarak görmek için yola çıkar. Her şeyi mümkün olan en geniş şekilde görme girişimidir (Dolhenty, 1998). Sinoptik felsefenin amacı, Yunanca kelimelerin ima ettiği şeydir: sun-optikos, "(her şeyi) birlikte görmek" ve philein-sophia, "bilgeliği sevmek". Bu kök kelimeleri bir araya getirin ve anlamı açıktır: sinoptik felsefe, birlikte görülen her şeyin tutarlı bir resmini elde etmekten gelen bilgeliğe olan sevgidir yaşamın bütününe dair bir vizyon (Christian, 2010). Araştırma kavramla ilgili felsefi irdemeler düzleminde olmamakla beraber, sinoptik felsefe üzerinde, Wilfrid Sellars, Cornelius F. Delaney, Michael J. Loux, J. F. Rosenberg, Lawrence Durrell, B. C. Van Fraassen, Jonathan Dolhenty ve J. Christian üzerinde incelemeler yapılabilir. İzmir'in Dünü Bugünü" fotoğraf projesinde, sinoptik bir düşünceyle İzmir kentinin 19. yüzyılda ki görünüşüyle, 2022 yılında ki görünüşü yan yana getirilmiştir. Bu tasarım aynı zamanda kentin dünü ve bu güne yönelik fotoğrafik bakışın panoramik estetik tasarımıdır genel bir İzmir temsilidir.

İzmir'in Dünü Bugünü sergisi fotoğraflarının çekimi aşamasında, mümkün olduğunca arketip olan esere bağlı kalınmaya çalışılmıştır. Bu öncelikle çerçevede birliği sağlamak gibi disipline edici bir zorlukla mücadeleyi beraberinde getirmiştir. Çünkü bugünün İzmir'inde aynı çerçeveyi gerçekleştirebilmek, kentin değişen imar durumu nedeni ile birebir fotoğraf çekmenin önündeki en büyük engel olarak deneyimlenmiştir. Örneğin, bazı fotoğrafik çerçevelerin aynısını gerçekleştirebilmek için özel mülklerin farklı katlarından fotoğraf çekme gibi bir zorunluluk oluşmuş, bu zorunluluk çoğunlukla yerine getirilememiştir. Örnek plana en yakın çerçevede fotoğraf çekilmiştir. Ayrıca Alsancak, Karşıyaka ve Güzelyalı'da yapılan fotoğraf çekimlerinde çeşitli tarihlerde gerçekleştirilmiş olan deniz dolgusu nedeniyle, kıyı çizgisinin değişimi, karadan denize doğru genişlemiştir. Bu nedenle bire bir çerçevenin düzenlenmesi imkansızlaşmıştır. Geçmişte fotoğrafı çekilmiş fakat bugün aynı cephede yapılaşma olduğu için çerçevenin kör bir manzara haline dönüştüğü planlar görülmüştür. Konak Meydanı gibi bazı bölgelerde yapılan zemin dolgu çalışması nedeniyle zemin kodu yükselmiş, fotoğrafik bakış açısının tutturulması mesafede yapılan yer değişimleriyle sağlanmıştır. Bu ise çerçevede zorunlu değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Fotoğrafik planların gerçekleştirilmesinde kompozisyondan kaynaklanan bu tür sorunların dışında, örnek alınan eserde fotoğrafçının kullanılmış olduğu fotoğraf makinesi ve objektiften kaynaklanması kaçınılmaz olan farklılaşmalar olduğu ortaya çıkmıştır. Kompozisyon bütünlüğü açısından örnek alınan eserde ki ışık durumu analiz edilmiş, mekânın fiziki durumu gözlemlenerek benzer ışık durumunun olduğu zamanlamayla fotoğraflar çekilmeye çalışılmıştır. Projede yer alan fotoğraflar, İzmir'in fotoğrafik öncesini, sonrasında tesis ederken öznenin değişkenliğinden kaynaklanan vizyon farklı etkileşimli metinlerin yaratılmasını sağlamışlardır.

"İzmir'in Dünü Bugünü" fotoğraf sergisinde yer alan fotoğrafların çekim ve baskısında dijital teknoloji kullanılmıştır. Örneğin; Görsel 3'te yer alan günümüz İzmir'ine ait Konak Meydanı fotoğrafı, Nikon D800E fotoğraf makinesiyle dijital olarak çekilmiştir. Kullanılan objektif 24-70mm'dir. Sergide, dokuz farklı fotoğrafçı bulunduğu için fotoğrafçıların donanımlarıyla doğru orantılı olarak farklı fotoğraf makinesi ve objektifler kullanılmıştır.

İzmir'in dünü ile ilgili öykünülen fotoğraf ve kartpostallar genelde geniş açı'dır. Bu nedenle İzmir'in bugünü objektiflerin geniş açı fonksiyonu kullanılarak çekilmiştir. Geniş açı'nın, sinoptik bakış ve önce sonra kavramlarını destekleyen bir teknik bir bileşen olduğu değerlendirilmiştir. Fotoğrafların tasarımı ve baskısı dijital tekniklerle yapılmıştır. Makalede, aşağıda sergide yer alan fotoğraflardan 9 tanesine yer verilmiştir.

Projenin bütünselliği açısından ve planlama doğrultusunda, ikinci aşama tasarımı yapılırken, sinoptik düşüncüyü kuvvetlendirecek bir tasarım düşüncesinden hareket edilmiştir. Böylece fotoğrafların yan yana getirilmesiyle ortaya çıkan benzerliklerin ve dikkat çekici imgelerin vurgusunun yapılması sağlanmıştır. Bu bakış açısı ile İzmir'e, tek bir fotoğrafla bir bütün olarak bakılabildiği gibi, tasarımlarda iki fotoğrafın yan yana kullanılması sonucunda zamanlar ötesi görme olanaklı hale gelmiştir. Sinoptik bakış açısı, mekânda ve zamanda genel görüşün karşılaştırmalı analitik sonuçlarına ulaşmayı sağlamıştır. İzmir'in dününde çekilen manzara fotoğrafları, mekânın kimliğiyle ilgili birtakım seçimleri ön plana çıkarırken, kentin imgelerini

tanımlamıştır. Bugününde çekilenler ise hikayesinin estetize edildiği sürdürülebilir fotoğrafik özetleri ortaya çıkarmıştır. Burke'nin aktardığı şekliyle, Huizinga *Tarih Düşüncesinde Estetik Unsuru* üzerine yapmış olduğu konuşmada tarihsel anlayışı vizyon ya da sezgi ile karşılaştırarak, tarih ve sanatsal yaratıcılık araştırmalarının ortak noktası, imgeleri oluşturma biçimidir daha sonra mozaik yöntemi olarak tanımladığı yaklaşımı kültür tarihinin görsel anlamda incelenmesidir (Burke, 2003).

Fotoğraflar ve kartpostalların siyah beyaz veya sepya tonu ile zenginleştirilmiş baskılar olması, temsil biçiminin sonraki niteliğini de belirlemiştir. Bugünün İzmir'inin fotoğrafları renkli çekilmiş fakat tasarım aşamasında siyah beyaz fotoğraflara dönüştürülmüştür. Tasarımda yapılan bu müdahalenin amacı biçimsel bütünlüğün elde edilmesi içindir. Ayrıca bugünün İzmir'inin sergide yer alan bütün çalışmalarında arketip eserin ton değerine göre renk filtresi uygulanmıştır. Tasarımla ilgili ifade edilmesi gereken bir başka özellik, fotoğraflar yan yana konumlandırılırken bir kitabın iki sayfası şeklinde algı yaratacak bir arka plan düzlemi yaratılmış, paspartu buna göre biçimlendirilmiştir. Paspartudaki kitap sayfası illüzyonu İzmir'le ilgili bütünlüğü pekiştiren bir metinsellik yaratmıştır. Paspartu renginin fotoğraflarla uyumlu bir tonlanmada olması tercih edilmiştir. Eski ve yeni iki İzmir fotoğrafının yan yana gelmesi, tasarımda çerçevenin panoramik olmasını gerektirmiştir. Bu çerçeve formatı, sinoptik bakış ve önce sonra ilişkisi açısından uygun bir düzlem yaratmıştır. Biçim içerik ilişkisinin tutarlılığı ifadenin oluşumunu pozitif anlamda etkilemiştir. Karşılaştırma ve karşılaştırma, iki yapıt arasındaki ortak yönleri ve farklılıkları bulup çıkarmaktır (Barrett,1993).

Sanat tarihi içinde bakış ve kavramla ilgili arka planın geleneğinin olduğu görülmüştür. Andy Warhol'un, *"Before and After"* (1961) portre resmi bu örneklerden biridir. Sanatçı imgesel analizlerini önce ve sonra üzerinden gerçekleştirmiştir. Warhol, 1961 tarihli çıkış resmi olarak kabul edilen çalışması *"Before and After"* (Öncesi ve Sonrası) ile ucuz bir estetik operasyon reklamını büyük bir kanvasa taşır(Sanatatac, 2020). Aynı sanatçının daha sonra kavramsal düzeyde olmamakla birlikte, bu kez tasarım anlamında değerlendirilecek Meryl Streep (1984) portre çalışması önce sonra bağlamında veriler taşımaktadır. Fotoğraf bağlamında ise Steve Mc Curry'nin, Afkan Kızı fotoğrafları aynı niteliklidir. Mc Curry, Afkan kızını önce 1984'te çekmiş, 1985 yılında National Geographic'te kapak fotoğrafı olarak kullanılmıştır. Sonra, 2002'de Mc Curry ve National Geographic ekibi ile birlikte Afkan Kızı Sharbat Gula'nın portre fotoğrafını bir kez daha çekmiş ve yayınlanmıştır. Her ne kadar McCurry'nin Afkan kızı fotoğrafları üzerinde bazı tartışmalar olmuş olsa da vizyon olarak önce-sonra düşüncesinin fotoğrafik karşılıkları olduğu yayınlarda kullanım şekliyle de açıktır. Yanı sıra, bu kavram çerçevesinde Douglas Crimp, Nate Lowman farklı medyalarla daha çok çağdaş sanat içerikli eserler üretmişlerdir.

Before and After Tiananmen (2019) bağlamının içinde Çinli Xu Bing, Zhang Peili, Huang Yong Ping, and Song Dong yer almıştır. Bu durum kavramın farklı kültürel düzlemlerde karşılığının ve kökenlerinin olabileceğini göstermektedir. Benzer bir şekilde, *Tokyo Before/After* (2018) fotoğraf sergisi çerçeve düzeyinde olmasa bile kavram ve bakış açısı anlamında, İzmir'in Dünü Bugünü sergisiyle paralellikler taşımaktadır. Bu fotoğraf sergisi, Japonya Vakfı (The Japan

Foundation) tarafından desteklenmiştir. Serginin bağlamı Tokyo şehridir. Gezici sergi şeklinde planlanmış olup iki grup halinde 80 adet fotoğraftan oluşmuştur. Sergi Küratörü Kotaro Lizawa olup serginin önce bölümünde Yasuzo Nojima, Masao Horino, Ihei Kimura, Yotsuo Kono, Hyoue Sakuma, Koujiro Iida, Hajime Okano yer alırken sonra kısmında Nobuyoshi Araki, Mika Ninagawa, Motoyuki Daifu, Shintaro Sato, Shinya Arimoto, Natsumi Hayashi, Kenta Kobayashi, Daido Moriyama katılmıştır (The Japan Foundation, 2018).

Önce sonra kavramı dolayısıyla fotoğraf bağlamında Walter Scheler’de, fotoğrafik geleneksel farklı bir nüansı değerlendirerek eserler üretmiştir. Portre fotoğraflarından oluşan 26 kişinin yer aldığı sergi Norveç Bilim ve Teknoloji Müzesinde 2014 yılında açılmış, Scheler hastaları ölümden önce ve sonra fotoğraflamıştır (The Norwegian American, 2014). Scheler’in projesi, post mortem (ölüm sonrası) fotoğraf geleneğinin çağdaş yorumudur.

Stefan Koppelkamm’ın “*Ortszeit Local Time*” fotoğraf serisi “İzmir’in Dünü Bugünü” projesi ve sergisiyle, fotoğraf’ta önce ve sonra kavramı açısından en yakın örnek fotoğraf çalışmasıdır. Koppelkamm’ın projesinin, “İzmir’in dünü bugünü” projesinden farkı, fotoğrafların öncesini ve sonrasını yaklaşık 10 yıl aradan sonra kendisinin çekmiş olması, aynı ekipmanları kullanmasıdır. Ayrıca fotoğraf sunumlarının farklı şekilde yapılmasıdır. Projeyi üretirken harekete geçirici bağlamın içinde olmasıdır. Genel olarak değerlendirildiğinde önce ve sonra kavramı tarihselci anlatım dilini yaratıcı bir şekilde zenginleştirmeye açıktır.

Önce ve sonra kavramıyla ilgili Ines Weizman’ın, “*Documentary Architecture And The History Of “Before And After” Photography*” makalesi konunun teorisi, tarihi, ideolojisi ve geleceğini irdelemektedir.

“İzmir’in Dünü Bugünü” projesinin üçüncü aşaması sergilemedir. Fotoğraf sergisinde 96x41 boyutlarında 25 adet fotoğraf yer almıştır. Fotoğraflar çerçeveli ve paspartulu olarak sergilenmiştir. Her bir fotoğraf, İzmir’in dünü ve bugünü temsil eden iki fotoğraftan oluşmuştur. Dünün İzmir’inin fotoğrafının formatı, bugünün İzmir’inin fotoğraf formatını belirlemiştir. Fotoğrafların sunumuna yönelik tasarımı aşaması Doç. Dr. Sadık Tumay ile Arş.Gör. Ahmet Özcan tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu sunum ve sergileme şekli fotoğrafta manzara anlayışına öneri açısından vizyon verici niteliktedir. Nedeni geleneksel manzara anlayışı, algısı ve düşüncesine, tasarım aşamasında alternatif bir bakış ve düzenleme geliştirilmiş olmasıdır.

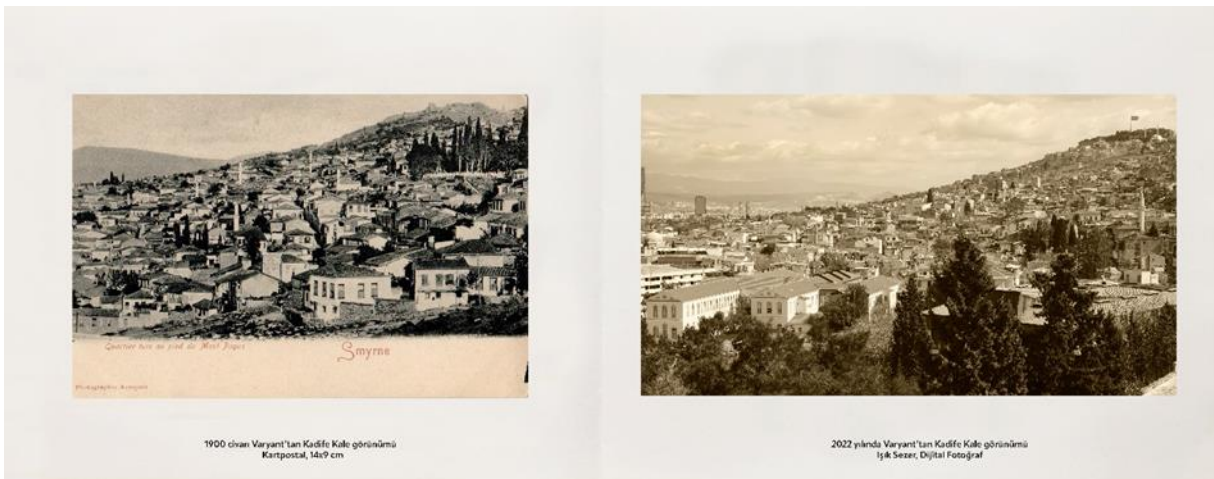
Görsel 2. Alp Kemal Aksap. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Sabancı Kültür Merkezi, İzmir.

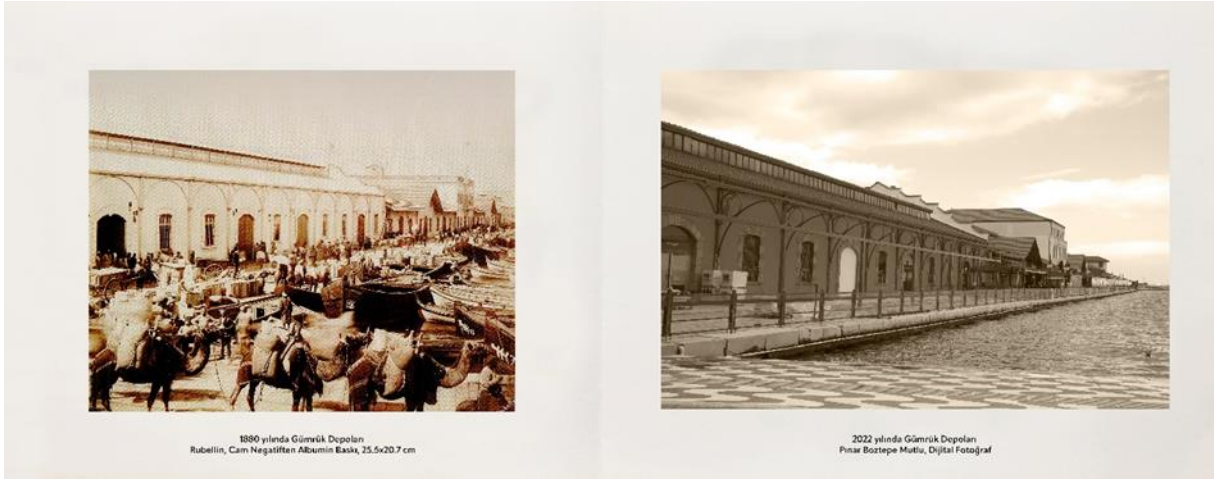
Görsel 3. S.Tumay. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Konak Meydanı, İzmir (Soldaki Görsel. Kartpostal, 1900'ler).

Görsel 4. A.B. Özdemir. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Kadifekale İzmir, (Soldaki Görsel. Svoboda. 1865).

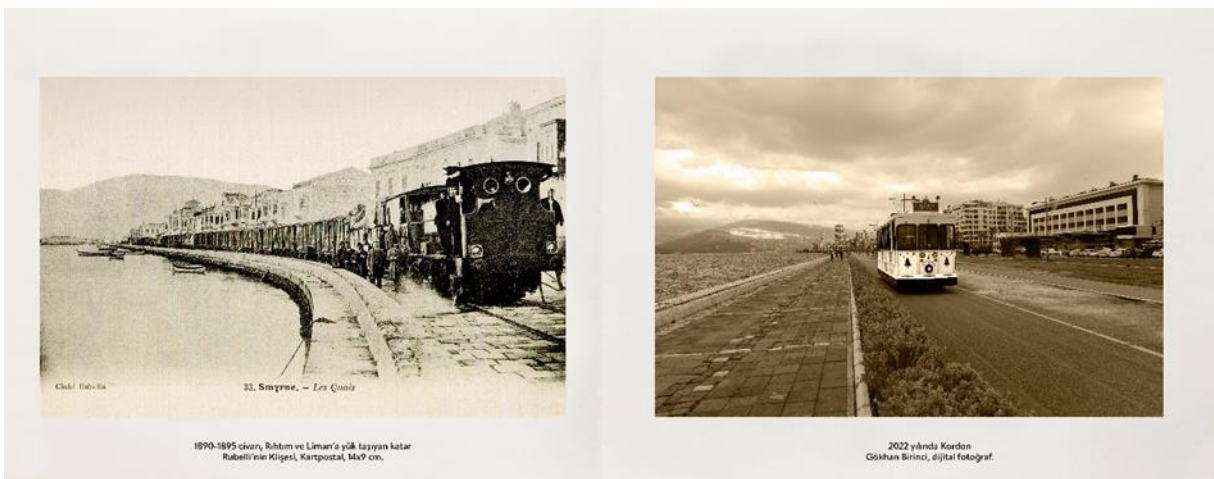
Görsel 5. I. Sezer. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Varyant'tan Kadifekale İzmir, (Soldaki Görsel. Kartpostal.1900).

Görsel 6. P. B. Mutlu. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Gümrük Depoları, İzmir. (Soldaki Görsel. Rubellin.1880).

Görsel 7. G. Yenipazarlı. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Fransız Konsolosluğu, İzmir, (Soldaki Görsel. Kartpostal, 1900'ler).

Görsel 8. G. Birinci. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Limana yük taşıyan katarlar, İzmir (Soldaki Görsel. Rubellin's Cliché. Kartpostal. 1890-1895).

1900 civarı İzmir Kuyfı (Hisarönü)
Kartpostal, 14x9 cm

2022 yılında İzmir Kuyfı (Hisarönü)
Nerzake Tekin, Dijital Fotoğraf

Görsel 9. N. Tekin. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Hisarönü, İzmir. (Soldaki Görsel, Kartpostal, 1900'ler).

1900 civarında Göztepe (Enepli)
Kartpostal, 14x9 cm

2022 yılında Göztepe
Seyhan Sayar, Dijital Fotoğraf

Görsel 10. S. Sayar. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Göztepe, İzmir. (Soldaki Görsel, Kartpostal, 1900'ler).

1890-1895 yıllarında Punta, Aydın Garı
Rubellin, Kartpostal, 25,5x17,2 cm

2022 yılında Punta, Alaancak Garı
Simber Atay, dijital fotoğraf.

Görsel 11. S. Atay. 2022, İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Punta, Aydın Garı, İzmir. (Soldaki Görsel, Rubellin, Kartpostal, 1890-1895).

Sonuç ve Öneriler

Temsil, doğası gereği farklı bağlamların önemli kavramlarından biridir. Sanat alanının hangi disiplini olursa olsun belirleyicidir. Çünkü bağlamı ilgilendirdiği şekliyle tasvir, açıklama, betimleme, gösterme, anlatma, canlandırma, simgeleme v.b. şeklinde uzatabileceğimiz pek çok unsur üzerinde taşımaktadır. Geleneğinde nesnel veya nesnel olmayan bir şeyin, bir daha ama başka bir şey olarak yaratılmasıdır.

Fotoğraf, temsile dayalı görsel sanatsal bir ifade aracıdır. 19. yüzyıl İzmir fotoğraflarında, İzmir farklı özellikleriyle temsil edilmiş, kentin simge mekanları sürekli yorumlandığı görülmüştür. Bu temsil şeklinin, İzmir'i 19. yüzyılda cazibe merkezi haline getiren etkenlerden olduğu saptanmıştır. Araştırmamızın 19. yüzyıl İzmir Fotoğrafları Bölümünde konu irdelenmiştir.

“19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları” kitabı, dönemi temsil eden sistematize bir kitaptır. Bu nedenle, “İzmir'in Temsilinde Fotoğraf” makalesinin arka planını oluşturduğu gibi, İzmir'in kurtuluşunun 100.yılı anısına düzenlenmiş etkinlikler için temsil niteliği taşıyan bir eser olarak değerlendirilip, referans alınmıştır. “İzmir'in Dünü Bugünü” fotoğraf projesinin ortaya çıkmasında belirleyici olmuş, sergi “19. yüzyıl İzmir Fotoğrafları” kitabına bağlı kalınarak gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Bu kitap ve içinde yer alan fotoğraf ve kartpostalların temsili 19. yüzyıl İzmir'ini değerini arttıran bir algı ve düşünce oluşmasını sağlamıştır. Dolayısıyla 19. yüzyıl İzmir fotoğraflarının bir bütün olarak temsilinin niteliği, 21. yüzyılın İzmir'inin fotoğrafik temsilinde belirleyici olmuştur.

“İzmir'in Dünü Bugünü” sergisi, İzmir'in temsilinde fotoğrafın sadece sanatsal bir ifade olarak değil, aynı zamanda tasarımsal bağlamda bir temsil niteliğinin gösterilmesi açısından estetik bir öneri niteliği taşımaktadır. Proje, çeşitli aşamalardan oluşmuş akademik niteliklidir. İzmir, araştırılmış, gözlemlenmiş ve fotoğrafik karşılaştırmalı bir temsil gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Sinoptik bakışla, İzmir'in farklı yerlerinin, genelinin içindeki özeli, öncesiyle ve güncel durumuyla farklı bir şekilde temsil edilebileceği aynı çerçevede gösterilmiştir. Bu nedenle, projenin arka planı ve benzer örnekleri incelendiğinde “İzmir'in Dünü Bugünü” sergisinin özellikle tasarım, temsil ve sergileme aşamasının özgün olduğu görülmüştür. Fotoğraflarla İzmir'in temsilinin önce ve sonrasının ilişkisine öznenin de katıldığı etkileşimli bir iletişimsel estetik yaratılmıştır.

“19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları” kitabında yer alan fotoğraflar ve kartpostallar geleneksel fotoğrafik yöntemlerin sonuçlarıdır. “İzmir'in Dünü Bugünü” sergisinde yer alan fotoğraflar ise her aşamada dijital teknolojilerin neticeleridir. Bu anlamda farklı tarihsel dönemler ve fotoğrafik teknolojilerin karşılaştırması görülmektedir. Fotoğrafik temsil aracılığıyla, İzmir'in öncesine ve sonrasına bakıldığında, mekanın nesnel dönüşümü fotoğraflar üzerinden güncellenerek verilmiştir. Fotoğrafik bilginin sürdürülebilirliğinin önemini göstermesi açısından, fotoğraf ve farklı disiplinlerce kullanılmaya imkan verecek çıktıları okumak mümkün olmuştur. Fotoğrafta vizyon farkı temsilin niteliğini belirlemiştir.

Genel olarak İzmir'in temsilinin fotoğrafları, belgesel nitelikli bir bellek oluşumudur. Fotoğrafta her temsil yeni bir gözlemdir. Gözlem araştırmaları, 19. Yüzyılın İzmir'inin temsilini bugüne taşıdığı gibi, geleceğinde, bugünü gözlemleyebileceği verileri ortaya çıkarmıştır. Sinoptik bakışla İzmir'in bir hikayesinin olduğu ve hikayenin fotoğraflarla yazılabileceğinin somut karşılıkları görülmüştür. Aynı bakışla, yine İzmir'le ilgili başka ve yeni bir hikaye yazılmıştır. Her ne kadar önce olan fotoğraflara bağlı kalınmaya çalışıldıysa da, hiçbir fotoğrafın birbirinin aynı olmadığı deneyimlenmiştir.

Fotoğraf'ta sinoptik bakış ve önce sonra ilişkisi “İzmir'in dünü bugünü” fotoğraf sergisi dolayısıyla birbirini tamamlayan bir bütünselliğin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu iki kavramın birlikte kullanılması, İzmir geneline bakarken, özelini görmek için doğru bir yöntem kurgusu olmuştur. Her iki kavramın

felsefi boyutunun olması benzerlik ve farklılıkların analizlerini yapabilmek açısından verileri ortaya çıkarmıştır. Bu veriler projenin son aşaması olarak “İzmir'in Temsilinde Fotoğraf” makalesini biçimlendirmiştir.

Kaynaklar

- Andriotis, K. & Mavrič, M. (2013). *Postcard Mobility: Going Beyond Image And Text*, *Annals of Tourism Research*, Vol. 40, 18-39. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2012.07.004>
- Barrett, T. (1993). *Fotoğrafi Eleştirmek İmgeleri Anlamaya Giriş*, (Çev: Y. Harcanoğlu). İstanbul: Hayalbaz.
- Burke, P., (2003). *Tarihin Görgü Tanıkları*, (Çev: Z. Yelçe). İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Christian, J. L. (2010), *Philosophy An Introduction to the Art of Wondering*, Eleventh Edition, Wadsworth Cengage Learning, Boston.
- Croatt, S. (2013). “Your Message Here”: *An Analysis of The U.S. Navy in Photo Postcards*, Master Thesis, East Carolina University, https://thescholarship.ecu.edu/bitstream/handle/10342/1805/Croatt_ecu_0600M_10874.pdf?sequence=1
- Dolhenty, J. (1998). *Aristotle and a Synoptic Philosophy*, *The Radical Academy* <https://radicalacademy.org/aristotlebio.html>
- Eksi, S. (1997). *19. yüzyılda İzmir*, Hürriyet Gazetesi, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/19-yuzyildaizmir-39272783>
- Frizot, M. (1998). *A New History Of Photography*, Könemann, Köln, s.199.
- Hannavy, J. (2013). In Hannavy, J. (Ed.), *Encyclopedia of Nineteenth Century Photography*, (pp. 177-193), Routledge. New York, London
- Kıraç, S. İ. (1997). *19. Yüzyıl İzmir Fotoğrafları*, Vehbi Koç Vakfı Suna İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü Yayını 3, Antalya.
- Özandes, E. (2013). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Fotoğrafçılık (1839-1923)*, 58-303. İstanbul: Yem Yayın.
- Pera Müzesi, (2012). *Bir Fotoğrafçı Biyografisi Pascal Sebah*, <https://www.peramuzesi.org.tr/blog/bir-fotografci-biyografisi-pascal-sebah/1405>
- Photo.com. Félix Bonfils, <https://www.all-about-photo.com/photographers/photographer/1400/felix-bonfils>
- Rougon, F. (1892). *Smyrne*, <https://archive.org/details/39020024820873-smyrnesituation/page/n9/mode/2up?view=theater>
- Sanatatak. (2020). *Andy Warhol Resimlerinde Neyi Gözden Kaçırıyoruz?* <http://www.sanatatak.com/view/andy-warhol-resimlerinde-neyi-gozden-kaciriyoruz>
- Sinanlar, S. (2008). *Pera'da Resim Üretim Ortamı 1844-1916* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. <https://polen.itu.edu.tr:8443/server/api/core/bitstreams/6aff627c-0e91-4cb4-99d7-df620240f7e3/content>
- The Getty Research Institute. (2019a). *Yunanistan ve Akdeniz'deki İlk Fotoğrafçılar*, https://www.getty.edu/research/tools/guides_bibliographies/photography_greece/photographers.html
- The Getty Research Institute. (2019b). *Pierre de Gigord collection of photographs of the Ottoman Empire and the Republic of Turkey, 1850-1958*, bulk 1853-1930. https://primo.getty.edu/primo-explore/fulldisplay/GETTY_ALMA21118428440001551/GRI
- The Japan Foundation. (2018). *Tokyo Before/After Photography Exhibition*, The Japan Foundation, Toronto, <https://jftor.org/event/tokyo-before-after/2018-07-11/>
- The Norwegian American. (2014). *Contemporary Art Exhibition Faces Death*, The Norwegian American <https://www.norwegianamerican.com/contemporary-art-exhibition-faces-death/>
- Uyanık, N. ve Duranoğlu, H.M. (2017). II. Abdülhamid'in Amerika Birleşik Devletleri Kongre Kütüphanesi'ne Gönderdiği Fotoğraf Albümleri ve Bu Albümlerde Yer Alan Konya Fotoğrafları, *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18, 319-336. http://www.tarihinpesinde.com/dergimiz/sayi18/M18_15.pdf
- Vintage Photos Johnson. (2012). *Francis Bedford (1816-1894) Bibliography*, <https://vintagephotosjohnson.com/2012/05/30/francis-bedford-1816-1894-bibliography/>
- Wikipedia. (2022). Félix Bonfils, https://en.wikipedia.org/wiki/F%C3%A9lix_Bonfils

Görsel Kaynaklar

- Görsel 1. Geçin, N. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi Afişi.
- Görsel 2. Aksap A. K. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Sabancı Kültür Merkezi, İzmir.
- Görsel 3. Tumay, S. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Konak Meydanı, İzmir.
- Görsel 4. Özdemir, A. B. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Kadifekale İzmir.

- Görsel 5. Sezer, I. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Varyant'tan Kadifekale İzmir.
- Görsel 6. Mutlu, P. B. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Gümrük Depoları, İzmir.
- Görsel 7. Yenipazarlı, G. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Fransız Konsolosluğu, İzmir.
- Görsel 8. Birinci, G. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Limana yük taşıyan katarlar, İzmir.
- Görsel 9. Tekin, N. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Hisarönü, İzmir.
- Görsel 10. Sayar, S. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Göztepe, İzmir.
- Görsel 11. Atay, S. (2022). İzmir'in Dünü Bugünü Fotoğraf Sergisi, Punta, Aydın Garı, İzmir.